

Nesbyen kommune

Reglement for finans- og gjeldsforvaltning

Vedtatt av kommunestyret 05.09.2024

Innhold

1	Formål og strategi.....	2
1.1	Overordnede mål	2
1.2	Inndeling.....	2
1.3	Ansvar og fullmakter	2
2	Forvaltning av ledig likviditet og andre midler beregnet til driftsformål	3
2.1	Formål.....	3
2.2	Operasjonelle tiltak	3
2.3	Rammer for plasseringer	3
3	Langsiktige finansielle aktiva	3
4	Gjeldsforvaltning	4
4.1	Formål.....	4
4.2	Operasjonelle tiltak	5
5	Rapportering.....	5
5.1	Innhold.....	5
6	Vedlegg	7
6.1	Ulike risikoer.....	7
6.2	Forklaring av noen finansielle ord og uttrykk.....	7

1 Formål og strategi

1.1 Overordnede mål

Nesbyen sine midler skal forvaltes med mål om høyest mulig avkastning på midlene innenfor risikorammene i reglementet. Midlene skal forvaltes med vektlegging av god likviditet og betalingsevne.

Nesbyen sin gjeld skal forvaltes med formål om lavest mulige netto renteutgifter innen risikorammene i reglementet.

1.2 Inndeling

Forvaltningen deles i 3 hovedområder:

1. Forvaltning av ledig likviditet og andre midler beregnet til driftsformål
2. Langsiktige finansielle aktiva
3. Gjeldsforvaltning.

Med «ledig likviditet og andre midler beregnet for driftsformål» menes midler som skal kunne være tilgjengelige for å dekke kommunens betalingsforpliktelser etter hvert som de forfaller

Med langsiktige finansielle aktiva menes midler som ikke er en del av løpende drift, men som er midler fra salg av eiendeler klassifisert som anleggsmidler, og hvor hovedformålet er at kun hele eller deler av avkastningen skal benyttes i kommunens drift. Nesbyen kommunen har ikke midler som defineres som langsiktig finansielle aktiva, og det er derfor ikke gitt rammer for forvaltning av disse i reglementet.

1.3 Ansvar og fullmakter

Kommunestyret gir kommunedirektøren følgende fullmakter innen rammene i dette reglementet:

- Fullmakt til å inngå hovedbankavtale(r).
- Fullmakt til å inngå avtaler om plassering av kommunens midler.
- Fullmakt til å gjennomføre låneopptak og avtale lånevilkår i samsvar med kommunestyrets vedtak.
- Fullmakt til å refinansiere eksisterende lån.
- Fullmakt til å inngå avtaler om rentebinding på lån.
- Fullmakt til å inngå rentebytteavtaler gjennom derivater.

Kommunedirektøren skal sørge for rutiner som sikrer at mer enn en person er involvert i den strategiske og operative gjennomføringen av reglementet, og at kommunen har systemer, kunnskap og kapasitet til å følge opp forvaltningen.

Kommunedirektøren signerer selv på avtalene. Dersom kommunedirektøren ikke kan signere gjøres det av ordfører.

2 Forvaltning av ledig likviditet og andre midler beregnet til driftsformål

2.1 Formål

Ved forvaltning av kortsiktige likviditet og andre midler beregnet til driftsformål skal det legges vekt på lav finansiell risiko og høy likviditet. Nesbyen sine midler skal forvaltes med mål om høyest mulig avkastning på midlene innenfor risikorammene i reglementet.

2.2 Operasjonelle tiltak

Gjennom en god likviditetsplanlegging skal kommunedirektøren sørge for at kommunen kan innfri sine betalingsforpliktelser. Låneopptak skal vurderes opp mot likviditetsbehov, herunder opptak av kassekreditt, vedtatte investeringsbudsjett og forventninger om fremtidig renteutvikling. Det skal utarbeides en rullerende likviditetsprognose for Nesbyen kommune. Det skal i prognosene gjøres vurderinger av om det er tilstrekkelig likviditet til å dekke uforutsette situasjoner og forfall på lån, før plasseringer av midler med bindingstid gjennomføres.

2.3 Rammer for plasseringer

Nesbyen kommunes overskuddslikviditet kan plasseres som følger:

- Bankinnskudd i hovedbank
- Bankinnskudd i andre banker
- Bankinnskudd med bindingstid på inntil 12 måneder.
- Likviditetsfond med lav risiko*
- Obligasjonsfond med rentebinding/durasjon på inntil 18 måneder og klassifisert med kredittrisikoene kategori 1 og 2*

** Slik de er definert i Verdipapirfondenes forening sin bransjestandard.*

2.3.1 Bankinnskudd

Nesbyen kommune kan plassere inntil 100 % av total likviditet som innskudd i bank. Det kan plasseres i bank som har minimum 4 milliarder kr. i forvaltningskapital. Maksimalt plasseringsbeløp i en enkelt bank kan ikke utgjøre mer enn 100 mill. kr. eller 1,5 % av forvaltningskapitalen. For plasseringer utenfor hovedbank kan plassering ikke utgjøre mer enn 10 mill. kr. eller 1,5 % av forvaltningskapitalen.

2.3.2 Fond

Plasseringer i fond skal ikke overstige 5 millioner per fond.

Det skal kun benyttes fond fra store finansinstitusjoner med virksomhet i Norge, i norske kroner og som investerer i norske rentepapirer.

Aktuelle fond skal være definert i samsvar med Verdipapirfondenes forening sin bransjestandard.

Det skal prioriteres fond med lave forvaltningskostnader og samfunnsansvarlig profil.

3 Langsiktige finansielle aktiva

Nesbyen har ikke midler definert som langsiktig finansielle aktiva.

4 Gjeldsforvaltning

4.1 Formål

Nesbyen sin gjeld skal forvaltes med formål om lavest mulige netto renteesponering innen risikorammene i reglementet. Med netto renteutgifter vurderes renteutgiftene, renteinntekter og andre inntekter som følger rentemarkedene samlet, og som påvirker kommunens netto driftsresultat.

4.1.1 Risikorammer

- Gjennomsnittlig rentebindingstid på samlet rentebærende gjeld skal være mellom 1 og 5 år.
- Minimum 25 % av netto renteesponert gjeld skal ha flytende rente, og minimum 25 % skal ha fast rente per 31.12 hvert år.
(Med fast rente regnes gjenværende rentebindingstid på mer enn et år).
- Gjennomsnittlig kapitalbindingstid skal være minimum 5 år.
- Andel gjeld med forfall innen 12 måneder skal være mindre enn 25 prosent.
I tillegg må refinansieringsrisiko vurderes i forhold til disponibel likviditet og forfallstidspunkt.
- Et enkeltlån skal ikke utgjøre med enn 25 prosent av kommunens samlede gjeldsportefølje.
- Låneporteføljen skal spres på ulike långivere for å sikre bredde i finansieringen og redusere risiko.
- Porteføljen skal tilpasses slik at avdrag blir betjent innen budsjettåret i samsvar med kommunelovens bestemmelser om minimumsavdrag.
- Refinansieringsrisikoen skal reduseres ved å spre tidspunkt for renteregulering/forfall.

4.1.2 Godkjente produkt

- Det kan kun tas opp lån i norske kroner.
- Lån kan tas opp som direkte lån i offentlige og private finansinstitusjoner samt i livselskaper.
- Det er adgang til å legge ut lån i sertifikat- og obligasjonsmarkedet.
- Lån kan tas opp som åpne serier (rammelån) og uten avdrag (bulletlån).
- Lån med flytende rente kan tas opp med pt-rente, nibor-basis med margin, eller andre vilkår definert som flytende rente. Lån med nibor-basis prioriteres.
- Flytende lån kan tas opp med flytende margin eller fast avtalt margin (FRN) over en avtalt tidsperiode på inntil 10 år.
- Det kan inngås rentebinding på inntil 10 år forutsatt at det er innenfor risikorammene i reglementet i regnskapsåret og i forhold til vedtatt gjeldsutvikling i økonomiplanperioden.
- Det er tillatt å benytte derivater som framtidige renteavtaler (FRA) og rentebytteavtaler (SWAP) når formålet er å endre renteesponeringen for kommunens lånegjeld.
Forutsetninger for å gå inn i slike kontrakter skal være at virkningen av de medfører at porteføljen etter inngåelse av avtalen er innenfor risikorammene i finansreglementet, og at avtalen tilfredsstiller reglene i KRS 11 (God kommunal regnskapskikk) og at det lages sikringsdokumentasjon i samsvar med den.
- Det er ikke tillatt å løsrive derivathandelen fra den øvrige finansforvaltningen, og beregninger under punkt b) skal inkludere FRA- og SWAP-kontrakter. Det skal kun benyttes større banker med bred dokumentert erfaring innenfor dette området, som motpart ved slike kontrakter.
- Det kan benyttes finansiell leasing når kommunestyret har gjort særskilte vedtak om det.

4.2 Operasjonelle tiltak

4.2.1 Vedtak om opptak av lån

Kommunestyret fatter vedtak om opptak av nye lån i budsjettåret i samsvar med kommuneloven sine regler. Slik vedtak skal minimum angi låneformål og lånebeløp.

Det kan også tas opp lån til refinansiering av eksisterende gjeld.

4.2.2 Gjennomføring av låneopptak

Kommunedirektøren har ansvar for gjennomføring av låneopptak.

Låneopptakene skal vurderes opp mot likviditetsbehov, vedtatt investeringsbudsjett, forventninger om fremtidig renteutvikling, og generelle markedsforhold.

Låneopptak skal gjennomføres til markedets gunstigste betingelser gitt risikorammer og godkjente produkt. Det skal innhentes minst 2 konkurrerende tilbud fra aktuelle långivere.

Det kan gjøres unntak fra denne regelen for situasjoner hvor kommunen velger å legge ut sertifikat- eller obligasjonslån gjennom å gi en tilrettelegger et eksklusivt mandat.

Prinsippet kan også fravikes ved låneopptak i statsbank (f.eks. etableringslån i Husbanken).

4.2.3 Valg av rentebindingsperiode – bruk av sikringsinstrumenter

Styring av låneporteføljen skal skje ved å optimalisere låneopptak og rente- og kapitalbindingsperioder, i forhold til vedtatte risikorammer, oppfatninger om fremtidig renteutvikling og godkjente produkt.

5 Rapportering

Kommunedirektøren skal minst to ganger i året legge fram rapporter for kommunestyret som viser status for kommunens finansforvaltning, i tillegg til rapport etter årets utgang.

5.1 Innhold

5.1.1 Markedsutvikling

Rapporten skal inneholder opplysninger om utvikling i følgende markedsforhold med kommunedirektøren sin vurdering av hvordan de har gitt og ventes å få konsekvenser for kommunens økonomiske situasjon. Det skal rapporteres på følgende:

- Generelle makroøkonomiske forhold som har og kan påvirke kommunens økonomiske situasjon.
- Renteutviklingen.
- Spesielle hendelser knyttet til kommunens plasseringer og gjeld.

5.1.2 Rapportering av likviditet og andre kortsiktige midler til driftsformål

- Likviditetsutvikling hittil i år og forventet utvikling resten av året
- Sammensetning av plasseringene, markedsverdi, avkastning, avkastning sammenlignet med renten på bankinnskudd, og endringer i rapporteringsperioden.
 - Bankinnskudd i hovedbank.
 - Bankinnskudd i andre banker.
 - Bankinnskudd med bindingstid på inntil 12 måneder.
 - Likviditetsfond.
- Aktive valg som er gjort i forvaltningen i perioden.
- Avvik mellom faktisk forvaltning og kravene i finansreglementet.

5.1.3 Rapportering av gjeld

- Det skal oppgis hvilke rammer som gjelder, faktisk status, og differanse mellom status og rammene.
 - Rentebindingstid på samlet rentebærende gjeld.
 - Kapitalbindingstid.
 - Største lån.
 - Sammensetning av låneporteføljen på:
 - Produkter.
 - Långivere.
 - Andel gjeld med flytende rente.
 - Andel gjeld med fast rente.
 - Andel gjeld med forfall innen 12 måneder.
- Avvik i forhold til rammene i reglementet.
- Egne rentebetingelser og markedsrenter.
- Låneopptak og refinansieringer inkl. vurdering av konkurransen i markedet.
- Andre forhold av betydning for gjeldsforvaltningen.
- Oversikt over hvert enkelt lån med minimum skyldig beløp og rentebetingelser.

5.1.4 Avvik

Det skal i rapporten tydelig rapporteres på om det er avvik i forhold til reglementet. Årsak til avvik skal forklares, tiltak som er gjort, og hvordan avvikene skal håndteres fremover beskrives.

5.1.5 Stresstest

Det skal i rapporteringen gjennomføres en stresstest. Stresstesten settes opp i samsvar med tabellen under (*tallene er eksempler*). Oppstillingen kan tilpasses den aktuelle situasjonen med endringer i rader og kolonner. Størrelsen på endringsparametrene kan justeres dersom økonomiske forhold tilsier det.

Aktiva/Passiva	Balanse i 1 000.		Endrings- parameter	Beregnet tap i 1 000	
	1.1.	31.12.		1.1.	31.12.
Gjeld med flytende rente	500	500	1 %	5,0	5,0
Gjeld med fast rente	200	300			
Samlet bruttogjeld	700	800		5,0	5,0
Kapital i VAR kompensert i gebyr	150	175	1 %	- 1,5	- 1,8
Rentekompensasjon fra Husbanken	50	35	1 %	- 0,5	- 0,4
Utlån	20	25	1 %	- 0,2	- 0,3
Bankinnskudd	75	80	1 %	- 0,8	- 0,8
Sum utlån, innskudd og kompensasjoner	295	315		- 3,0	- 3,2
Netto renteeksponering				2,1	1,9
Plassering likviditetsfond	5	5	1 %	0,1	0,1
Plassering obligasjonsfond	5	5	2 %	0,1	0,1
Langsiktige finansielle aktiva	10	10		0,15	0,15
Mulig tap vil utgjøre per år				2,2	2,0

6 Vedlegg

6.1 Ulike risikoer

Aksjerisiko:	Risiko ved endring i verdier på aksjer.
Kredittrisiko:	Risiko for tap hvis debitor ikke kan oppfylle <i>sine</i> forpliktelser i avtalen.
Likviditetsrisiko:	Risiko for at det ikke er tilstrekkelig med betalingsmidler til at kommunen kan betale sine forpliktelser.
Markedsrisiko:	Risikoen for endring av markedsverdien av plasseringen gjennom en generell endring i rentenivået eller en generell endring i aksjeindekser.
Oppgjørsrisiko:	Risiko ved om betaler klarer gjennomføre oppgjør til kommunen til avtalt tid.
Refinansieringsrisiko:	Risiko for at kommunen ikke får refinansiert forfalte lån og derfor midlertidig må finansiere dette av egen likviditet.
Renterisiko:	Risiko ved endringer i rentemarkedet som får betydning for kommunens renteinntekter og renteutgifter.
Valutarisiko:	Risiko ved endringer i valutakurser.

6.2 Forklaring av noen finansielle ord og uttrykk

6.2.1 Aksjer

En aksje er et egenkapitalinstrument. En investering i en aksje gir intet krav på rente eller utbytte. Aksjer gir over tid normalt en bedre avkastning enn en investering i rentebærende instrumenter, dog er risikoen normalt betydelig høyere. Dersom et selskap går konkurs, er f.eks. normalt hele verdien av en aksje tapt. En investering i aksjer og aksjefond forutsetter at en investor har en lengre investeringshorisont enn ved plasseringer i rentepapirer.

6.2.2 Aksjefond

En samling av egenkapitalinstrumenter som forvaltes av et fondsforvaltningsselskap. Fungerer på mange måter som pengemarkeds- og obligasjonsfond. Bruk av aksjefond sikrer god spredning av risiko i forhold til investeringer i enkeltaksjer.

6.2.3 Derivat

Derivat er et verdipapir hvor verdien er eksakt bestemt av verdien til noe annet. Verdien til kan være bestemt av en aksje, obligasjon, rente, valuta, vare eller hvilket som helst annet verdifullt objekt. Et derivat på en aksje vil for eksempel gi en bestemt utbetaling avhengig av hva aksjekursen er på et bestemt tidspunkt. Vanlige derivater er SWAP, terminer og opsjoner.

6.2.4 Finansinstrumenter

Obligasjoner, sertifikater, verdipapirfond, aksjer, derivater m.m.

6.2.5 Løpetid

Tiden frem til et verdipapir forfaller til betaling, m.a.o. tiden frem til lånet (som verdipapiret representerer) skal tilbakebetales av den som har lånt pengene.

6.2.6 Markedsrenten

Markedsrenten er et begrep for den lånerenten staten betaler for sine lån i markedet. Det er etablert en <<markedsrente>> for statslån med ulike løpetider, f.eks. 3 måneder, 1 år, 3 år, 5 år osv. Statens lånerente på de ulike løpetidene danner det vi kaller for "yieldkurven" eller "rentekurven". Denne vil variere fra dag til dag.

6.2.7 Obligasjon

Rentebærende verdipapir, som oftest børsnotert. Bevis på at man har lånt ut penger til en bedrift, staten, kommune, fylkeskommune eller andre. Obligasjonens løpetid skal være lenger enn 12 måneder når den legges ut for salg. Når det generelle rentenivået går opp, synker kursverdien på obligasjonen og motsatt når renten går ned.

6.2.8 Obligasjonsfond

En samling der flere innskyttere har gått sammen for å la sine penger forvaltes i fellesskap. Verdipapirfondet er underlagt div. lovmessige begrensninger, bl.a. med hensyn til spredning på antall papirer. Fondet forvaltes av et fondsforvaltningsselskap. Innskyttere plasserer pengene i obligasjonsfondet som tar et forvaltningshonorar for å administrere fondet.

6.2.9 Opsjon

En opsjon er en avtale som gir en aktør en rett, men ikke en plikt, til å kjøpe eller selge et objekt til en bestemt pris på eller innen et gitt fremtidig tidspunkt.

6.2.10 Pengemarkedsfond

En samling av sertifikater og bankinnskudd som forvaltes av et forvaltningsselskap. Fungerer på samme måte som et obligasjonsfond. Pengemarkedsfond gir, over tid, som regel innskyttere bedre avkastning enn bankinnskudd. Bruk av pengemarkedsfond sikrer god spredning av kredittrisiko.

6.2.11 Portefølje

En samling av ulike verdipapirer

6.2.12 Rentefølsomhet

Et verdipapirs rentefølsomhet viser den mulige endringen i verdipapirets verdi ved en ett (1) prosentpoengs endring i markedsrenten. Man regner også ut rentefølsomheten for hele porteføljen. Dette kalles porteføljens gjennomsnittlige rentefølsomhet. Verdipapirer med lang løpetid har stor rentefølsomhet og er utsatt for store kursbevegelser ved endringer i markedsrenten. I tider med fallende rentenivå øker obligasjonens kursverdi og da mest for de med lang løpetid.

6.2.13 Sertifikater

Rentebærende verdipapir med kortere løpetid 12 måneder på utleggelsestidspunktet. Fungerer i praksis som en obligasjon.

6.2.14 Stresstest

En samlet oppstilling som har som formål å vise risikoen ved endringer i renter, valuta, og avkastning ved markedsendringer. Beregningen vil vise beregnede endringer for et helt år ut fra de endringsparametrene som brukes. Etersom markedene utvikler seg løpende og sammensetningen av lån og plasseringer vil variere vil en stresstest gi indikasjoner på risikoen, og hvordan tiltak som f.eks. rentesikringer vil påvirke den.

6.2.15 FRA

En framtidig renteavtale, eller Forward Rate Agreement (F.R.A), er en kontrakt mellom banken og kommunen som gir kommunen en avtalt rente på lån og plasseringer uavhengig av markedsrenten utvikling. Du avtaler en fast rente for en gitt periode. Basis for opprettelse av den aktuelle rentesatsen er den nåværende markedsrenten.

6.2.16 SWAP

Renteswap eller rentebytteavtale - er en avtale mellom to parter om bytte av rentebetingelser på lån i samme valuta. Byttet innebærer at den ene part får byttet sin flytende rente mot fast rente, mens

den andre part får flytende rente i bytte mot fast rente. Formålet med en renteswap er redusert renterisiko, adgang til utilgjengelig fastrentemarkeder, eller en mulighet for å utnytte forventninger om stigende eller fallende renter. En avtale om SWAP er tilpasset kommunes enkeltlån eller låneportefølje fleksibelt med ulike renter som betales og mottas og ulik profil.

6.2.17 Sikring

Med finansiell sikring menes strukturer eller tiltak som reduserer en konkret risiko for kommunen. Med rentesikring menes det strukturer eller avtaler som reduserer virkningen av markedsendringer på f.eks. kommunens driftsresultat i en gitt periode. En avtale om fastrente er et eksempel på sikring.

6.2.18 Sikringsdokumentasjon

For at derivatavtaler som SWAP og FRA skal godkjennes som «sikring» krever de kommunale regnskapsreglene at det skal settes opp en sikringsdokumentasjon i samsvar med reglene i KRS 11 utarbeidet av God kommunal regnskapsskikk (GKRS). Uten sikringsdokumentasjon vil verdiendringer på slike avtaler, som følge av endringer i markedsrentene, måtte regnskapsføres som inntekt eller utgift i regnskapsåret.

6.2.19 Terminkontrakt

En terminkontrakt er en avtale om kjøp eller salg av et bestemt objekt på et gitt fremtidig tidspunkt til en pris som er avtalt i dag. Standardiserte terminkontrakter kalles futurekontrakter.

6.2.20 Varighet/durasjon

Et begrep for løpetid der man også tar hensyn til når obligasjonen har rente- og avdragsbetalinger, m.a.o. når långiver får tilbake deler av de pengene han har lånt ut. Varigheten defineres som veiet gjennomsnittlig løpetid av alle kontantstrømmene, d.v.s. betalingene av renter og avdrag.